

LBRIS

We know
books

Pr. Vasile Gafton

**SPOVEDANIA,
proba maturității duhovnicești**

Apare cu binecuvântarea
ÎPS Dr. LAURENȚIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

ISBN 978-606-8602-06-6

Editura Andreiana
Sibiu – 2014

Copertă: Adrian Stoia
Corectură: Ionela Isailă

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
a României**

GAFTON, VASILE

**Spovedania, proba maturității
duhovnicești** / pr. Vasile Gafton; pref. de
ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul
Sibiului și Mitropolitul Ardealului. –
Sibiu: Editura Andreiana, 2014
ISBN 978-606-8602-06-6

I. Laurențiu Streza, mitropolit al
Ardealului (pref.)

265.62:281.95

© Editura Andreiana – 2014
Sibiu, Str. Mitropoliei, nr. 35
Tel.: 0269/217863; 0269/211584, int. 224
Fax: 0269/215521
www.mitropolia-ardealului.ro
editura_andreiana@yahoo.com

Cuprins

<i>Prefață</i>	7
Cuvânt înainte.....	11
Pastorația, din perspectiva nevoii de îndrumare duhovnicească.....	16
Despre rostul postirii sau Ce ar fi trebuit să înțeleagă Adam cu referire la moarte?.....	24
Postul ca demers/metodă de autodefinire/autodelimitare personal-existențială a omului în planul Creației.....	36
Crăciunul și împlinirea dorințelor.....	48
Despre cum ne învață școala vieții să (supra)viețuim în lume.....	55
Atunci când spunem că Hristos a înviat, facem o promisiune.....	66
Omul, între scandal, lucruri și credință.....	72
Omul de azi, între lume, familie și Biserică, de la refuzul realității existenței lui Dumnezeu la acceptarea lumii ca realitate.....	85

Eul liturgic, temei al reconstituirii sensului familial-ecclesial al existenței umane.....	101
Existența umană intra și extra muros! Schiță pentru o abordare psihopastorală a Parabolei Fiului risipitor (Lc. 15, 11-32).....	105
Arătarea Domnului/Boboteaza, Praznicul „deschiderii cerurilor”.....	117
Despre Taina Spovedaniei, ca taină a împlinirii umanului prin revelarea sensului autentic al omenescului din om.....	122
Sfânta Biserică, un <i>suflet</i> pentru lume.....	137
Părintele Arsenie, „conștiința” trează a drept-credincioșilor.....	144

Prefață

Fiecare credincios, ca mădular al Sfinței Biserici, Trupul tainic al Domnului, năzuiește continuu spre ținta bucuriei sufletești, unirea cu Domnul nostru Iisus Hristos, prin Sfânta Euharistie, după cuvântul Mântuitorului: „*Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el*” (In 6, 56). Pentru realizarea acestui ideal, credincioșii se pregătesc în mod deosebit, curățindu-și păcatele prin Taina Sfintei Spovedanii, care a fost numită de sfinții și părinții bisericești „*al doilea Botez*”.

Spovedania este taina Bisericii, adică o lucrare sfântă, prin care se împărtășește credinciosului harul iertării păcatelor mărturisite în fața lui Hristos, prin mijlocirea duhovnicului, și al împăcării cu Dumnezeu, adică restabilirea noastră în har. Ea ne pregătește pentru Taina Sfintei Împărtășanii, unirea cu Hristos, și se împlinește prin aceasta. Dar, în același timp, este și o „*instituție de pedagogie divină*”, în cadrul căreia duhovnicul, printr-o în-

Pastorația, din perspectiva nevoii de îndrumare duhovnicească

*Cum voi înțelege,
dacă nu mă va îndruma cineva?*
(F.Ap. 8, 31)

Prima barieră în calea maturizării este insuficiența cunoaștere de sine. În general, omul nu înțelege acest lucru. El funcționează. Încearcă să evite cât mai mult confruntarea cu propria personalitate duhovnicească. Dacă s-ar putea – și, uneori, se pare că se poate – ar lăsa-o altcuiva în administrare. Ia cunoștință de sine doar atunci când suferă și își caută vindecare și alinare, și degeaba. Află într-un târziu, de la cineva – poate preot, poate vreun credincios mai înduhovnicit, poate chiar vreun doctor –, că boala lui, suferința lui, nu-i de competența „lumii”. Și atunci, încearcă să se maturizeze, să înțeleagă, să intervină la cauza suferinței, care se dovedește a fi de domeniul duhovniciei.

Dar, din păcate, se pare că, în privința lucrurilor duhovnicești, omul de

azi se dovedește a fi o făptură care nu vrea să înțeleagă. El nu îi mai înțelege pe ceilalți oameni și nu se mai înțelege nici pe sine însuși. De ce? Pentru că nu vrea să se cunoască.

Care este azi posibilitatea noastră, ca oameni, de a ne cunoaște pe noi înșine? Acea de a ne căuta pe noi înșine. Acea de a căuta să ne cunoaștem pe noi înșine. Cunoașterea este ceea ce ne deosebește de celelalte viețuitoare, spune Părintele Dumitru Stăniloae, citându-l pe Sfântul Atanasie cel Mare. În ea, în cunoaștere, rezidă atât capacitatea omului de a trăi viața cea adevărată, a sfinților, cât și posibilitatea nemuririi¹.

Căutarea de sine reprezintă în acest context o dovadă de maturitate, pe când evitarea cunoașterii de sine nu înseamnă altceva decât o încercare de a amâna sau de a evita asumarea responsabilității pentru propria persoană, pentru propriul sine. Este dovadă, poate, de infantilism duhov-

¹ *Omul*, așa cum arată Părintele Stăniloae, rămâne nemuritor atâta timp cât e mereu însetat de cunoaștere, cât trăiește cu conștiința că are mereu ceva nou de cunoscut, adică atâta timp cât e conștient că se află într-o legătură cu Dumnezeu cel infinit, în *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Opere complete V, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2013, p. 25-26.

nicesc sau, poate, de ignoranță în privința celor duhovnicești, însă ignoranța provoacă omului suferință.

Arhimandritul Simeon Kraiopoulos descrie omul de azi, care trăiește în ignoranță față de Dumnezeu și de sine însuși, ca pe o ființă foarte nefericită. Din punctul său de vedere, pe omul de azi îl deranjează cunoașterea de sine, îl deranjează să vadă cine este cu adevărat, însă, această atitudine a lui este complet nejustificată, de vreme ce „Dumnezeu știe cine suntem mai înainte să vedem noi ce suntem și ce nu suntem”. De aceea, dovida unei mentalități umane mature ar fi aceea a deschiderii în fața lui Dumnezeu sau, cum spune Părintele Simeon: „Să te arăți înaintea Lui așa cum ești”².

De aici rezultă faptul că una din sarcinile importante ale pastorației omului de azi este aceea de a ieși în întâmpinarea căutării de sine a omului, de a-l încuraja în demersul său de a se maturiza duhovnicește prin cunoașterea de sine și de a-l ajuta să își dorească să se deschidă spre Dumnezeu, conștientizând că „Dumne-

² Cf. Arhim. Simeon Kraiopoulos, *Taina mântuirii*, trad. de Cristina Costena Rogobete, Ed. Bizantină, București, 2012, p. 94-95.

zeu pe toate ni le dă în dar, însă așteaptă pocăința omului”³.

Așadar, pastorația ar trebui să fie orientată spre îndrumarea omului, ca acesta să ajungă la înțelegere, iar prin intermediul înțelegerii, la credință. Odată ajuns la credință, omul va putea să se dezvolte viu și eficace, luând decizii proprii și asumându-și propria răspundere pentru alegerile făcute, într-o deplină maturitate liber asumată. Aceasta înseamnă că el realizează în mod conștient faptul că „oricine alege în mod liber necredința, credința puțină sau nesupunerea față de Legea divină, optează în mod liber pentru refuzul mântuirii, pentru propria condamnare veșnică”⁴.

Ajuns la o atare raportare la sine și la lume, omul va putea înțelege că „un țel spiritual, care să trimită dincolo de omul natural și de existența sa profană, este o exigență absolut necesară și pentru sănătatea sufletului; căci este punctul arhimedic prin care lumea poate fi schimbată”⁵.

³ Arhim. Simeon Kraiopoulos, *Adame, unde ești? Despre pocăință*, trad. de Pr. Victor Manolache, Ed. Bizantină, București, 2008, p. 28.

⁴ Christos Yannaras, *Contra religiei*, trad. din lb. greacă de Tudor Dinu, Ed. Anastasia, 2011, p. 21.

⁵ Cf. Carl Gustav Jung, *Despre psihologia inconștientului*, citat de Jolande Jacobi în *Psihologia*

Totul pleacă, așadar, de la omul concret, de la omul matur, de la căutarea lui de a se cunoaște, de a se înțelege și de a-și propune o transformare a sa. Maturitatea celor care iau în serios propriul parcurs va însemna depășirea sinelui marcat de lume spre împlinirea duhovnicească, de pe urma acestei împliniri beneficiind și colectivitatea sau grupul din care fac parte aceștia, deoarece ei vor fi recunoscuți ca fiind „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu”⁶.

Ignoranța trebuie repudiată, deoarece, pe de o parte, în conformitate cu cele afirmate de Andrei Pleșu, numai un suflet omenesc preocupat de propria mântuire poate primi în mod deplin mesajul evanghelic⁷, care este viață, iar, pe de altă parte, doar interesului manifest pentru cunoaștere și preocupării neobosite le sunt adresate cuvintele ce motivează prin încredințarea că doar celui ce caută i se va oferi.

Sfântul Clement Alexandrinul vorbește în multe din scrierile sale despre importanța atitudinii în viața umană. Cred că despre

lui Jung, trad. din germană de Daniela Ștefănescu, Ed. Trei, București, 2012, p. 215-217.

⁶ *Ibidem*, p. 221.

⁷ În, *Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste*, Ed. Humanitas, București, 2012, p. 92.

aceasta este vorba și atunci când vorbim despre viață. Omul are sau nu are viață în funcție de atitudinea lui față de lume și față de Evanghelie.

Evanghelia este Vestea cea Bună, pentru că vorbește despre Viață și este, așa cum spuneam, viață. În schimb, lumea, este locul în care noi, oamenii, putem ajunge să ne diminuăm și, în cele din urmă, să ne pierdem viața. Absolutizând lumea, omul absolutizează, de fapt, locul în care își poate pierde viața.

El, omul, cultivă în mod special o atitudine pozitivă față de tot ceea ce reprezintă posibilitatea de a se pierde. Chiar și atunci când el vizează succesul, îl vizează ca și compensație pentru pierderea enormă pe care o înregistrează. Cu alte cuvinte, dacă tot își pierde viața, să și-o piardă cu succes.

În Evanghelia după Matei citim acest îndemn care presupune un angajament matur în insistența de a dobândi mântuirea și, totodată, în insistența în certitudinea dobândirii mântuirii: *Cereți și vi se va da; căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia, cel care caută află și celui care bate i se va deschide* (Mt. 7, 7-8). De unde vine această certitudine? Din faptul că cel care caută știe ce caută.